

МОНГОЛ УЛСЫН
ҮНДЭСНИЙ БАТЛАН ХАМГААЛАХЫН
ИХ СУРГУУЛИЙН ЗАХИРЛЫН
ТУШААЛ

2017 оны 12 сарын 26 өдөр

Дугаар А/278

Улаанбаатар хот

Журам батлах тухай

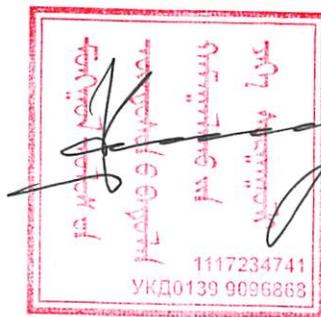
“Дээд боловсролын тухай” Монгол Улсын хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.1.2, “Үндэсний батлан хамгаалахын их сургуулийн дүрэм”-ийн 11.7.1, 11.7.7 дахь заалтыг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1. “Үндэсний батлан хамгаалахын их сургуулийн эрдэм шинжилгээ, судалгаа боловсруулалтын ажлын заавар”-ыг нэгдүгээр, “Үндэсний батлан хамгаалахын их сургуулийн багш судлаачийн эрдэм шинжилгээ, судалгаа боловсруулалтын ажлын үнэлгээний журам”-ыг хоёрдугаар хавсралтаар баталж, 2018 оны 01 дүгээр сарын 02-ны өдрөөс эхлэн мөрдсүгэй.

2. Журмыг хэрэгжүүлж ажиллахыг Сургалтын хэлтэс /хурандаа Н.Наранжамц/, Эрдэм шинжилгээ, инновацийн хэлтэс /хурандаа Б.Өлзийхуяг/, бүрэлдэхүүн сургуулийн захирал нарт үүрэг болгосугай.

3. Тушаалын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг эрдэм шинжилгээ, нийгмийн түншлэлийн асуудал хариуцсан дэд захирал хурандаа Л.Батцэнгэлд даалгасугай.

ЗАХИРАЛ
ХОШУУЧ ГЕНЕРАЛ

Я.ЧОЙЖАМЦ

ҮБХИС-ийн захирлын 2017 оны 12 дугаар сарын 14-ны өдрийн 12 дугаар тушаалын нэгдүгээр хавсралт

ҮБХИС-ИЙН ЭРДЭМ ШИНЖИЛГЭЭ, СУДАЛГАА БОЛОВСРУУЛАЛТЫН АЖЛЫН ЗААВАР

НЭГ.НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1.1. ҮБХИС-ийн бүрэлдэхүүн сургууль, мэргэжлийн тэнхим, ерөнхий эрдмийн сургалтын төв (цаашид тэнхим, төв гэх), багш судлаач, суралцагчид /докторант, магистрант, сонсогч, оюутан, сурагч/-ийн эрдэм шинжилгээ, судалгаа боловсруулалтын ажлыг төлөвлөх, зохион байгуулах, үнэлгээ, дүгнэлт өгөхдөө энэхүү зааврыг удирдлага болгоно.

1.2. Эрдэм шинжилгээ, судалгаа боловсруулалтын ажлын үндсэн хэлбэр нь:

-Хөгжлийн хөтөлбөр, төлөвлөгөө, удирдлагын баримт бичгүүд (дүрэм, заавар, стандарт гэх мэт)-ийн төслийг боловсруулах үндэслэл гаргаж, судалгаа, тооцоо хийх;

-Цэрэг, батлан хамгаалах, аюулгүй байдал, цэргийн зэвсэглэл, техник, тухайн мэргэжлийн чиглэлээр суурь болон хэрэглээний судалгаа, туршилт боловсруулалтын ажил гүйцэтгэх;

-Дэвшилтэт шинэ технологи бий болгох, нутагшуулах, ном, сурах бичиг, гарын авлага туурвих;

-Судалгааны ажлын тайлан, докторын диссертац, магистрын ажил, эрдэм шинжилгээний өгүүлэл, илтгэл бичих болон хэлэлцүүлэх;

-Эрдэм шинжилгээний хурал, зөвлөгөөн, мэргэжлийн болон тодорхой сэдвээр семинар зохион байгуулах зэрэг болно.

1.3. Энэхүү зааварт тусгагдсан үйл ажиллагаа нь жил бүр уламжлал болон явагддаг гол үйл ажиллагааг заасан хугацаанд хэрэгжүүлэхийг чиглэл болгон зааварчилж байгаа бөгөөд үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэхтэй холбоотой арга зүй, аргачлалыг тухайн нэгж өөрсдөө сонгон санаачилж хэрэгжүүлнэ.

1.4. Эрдэм шинжилгээ, судалгаа боловсруулалтын үйл ажиллагааны үндсэн нэгж болох тэнхим/төв нь багш судлаачдын үйл ажиллагааг багаар ажиллахад чиглүүлнэ.

ХОЁР. ЭРДЭМ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ АЖЛЫН УДИРДЛАГА, ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ

2.1. ҮБХИС-ийн Эрдмийн зөвлөл нь их сургуулийн эрдэм шинжилгээ, судалгаа, инновацийн хөгжлийн бодлого, чиглэлийг тодорхойлж, хэрэгжилт, үр дүнг хэлэлцэн санал, дүгнэлт, зөвлөмж гаргана.

2.2. ҮБХИС-ийн эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажил, инновацийн үйл ажиллагааг эрдэм шинжилгээ, нийгмийн түншлэлийн асуудал хариуцсан дэд захирал хариуцаж, эрдэм шинжилгээ, инновацийн хэлтэс /ЭШИХ/-ийг удирдлагаар хангаж, эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажлын дунд, урт хугацааны төлөвлөлт, зохион байгуулалт, удирдлага, гүйцэтгэлийн хяналтыг хэрэгжүүлнэ.

2.3. Эрдэм шинжилгээ, инновацийн хэлтэс нь бүрэлдэхүүн сургуулиудын эрдэм шинжилгээ, судалгаа, инновацийн үйл ажиллагааг нэгдсэн бодлого, удирдлагаар хангаж ажиллана.

2.4. Бүрэлдэхүүн сургууль, хүрээлэнгийн эрдмийн зөвлөл/сургалт арга зүйн зөвлөл нь өөрийн сургууль, хүрээлэнгийн эрдэм шинжилгээ, судалгаа, инновацийн

11	Бүрэлдэхүүн сургууль, тэнхимийн багш судлаач, суралцагчдын ЭШХ-д оролцож үнэлэлт, дүгнэлт өгөх		+	+									
12	Багш судлаач, суралцагчдын ЭШ-ний бүтээлийн үзэсгэлэн гаргах	Тухай бүрт											
13	Их сургуулийн эрдмийн их чуулган зохион байгуулах				+								
14	Багш судлаачдад гадаад, дотоодын эрдэмтдээр лекц уншуулах		+		+							+	+
15	Багш судлаач, эрдэмтэд, суралцагчдын эрдэм шинжилгээний бүтээлийн мэдээллийн сан бүрдүүлэх, баяжилт хийх					+							+
16	Багш судлаачдын туурвих ном, сурах бичиг, гарын авлагын судалгаа авах, Хэвлэл редакцын зөвлөлийн хурлаар хэлэлцүүлэх ажлын бэлтгэл хангах				+							+	+
17	Их сургуулийн эрдэм шинжилгээний ажлын мэдээ, мэдээллийг www.mndu.gov.mn цахим хуудсанд байршуулж, нийтийн хүртээл болгох	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
18	Багш судлаачийн эрдэм шинжилгээний ажлыг үнэлэх	2 жилд 1 удаа											

Товчилсон үгийн тайлбар:

- БХ-Батлан хамгаалах;
- ЭШХ-Эрдэм шинжилгээний хурал.

ДӨРӨВ. БХЭШХ-ИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

4.1. БХЭШХ /цаашид “хүрээлэн” гэх/ нь өөрийн үндсэн үүргийн зэрэгцээ их сургууль дээр зохион байгуулагдаж байгаа эрдэм шинжилгээ, судалгаа боловсруулалтын үйл ажиллагаанд оролцож, дэмжлэг үзүүлэх үүргийг хэрэгжүүлнэ.

4.2. Хүрээлэнгийн эрдэмтэд нь магистр, докторын сургалтад жилд 3 хүртэлх кредит цагийн хичээл заана.

4.3. Хүрээлэнгийн төвбүр бүрэлдэхүүн сургуулийн 2-оос доошгүй мэргэжлийн тэнхим, ерөнхий эрдмийн сургалтын төвтэй “хамтран ажиллах харилцаа тогтоон, гэрээ байгуулж ажиллана.

4.4. Хүрээлэнгийн эрдэмтэд шинжлэх ухааны ажилтны өдрийг тохиолдуулан тохиолдуулан багш судлаачдад “Эрдэм шинжилгээ, судалгааны арга зүй” сэдэвт 90 минутын лекцийг батлагдсан хуваарийн дагуу заана.

4.5. Улс, салбарын захиалгат төсөлт ажил болон судалгааны ажил тус бүрт хамтын ажиллагаатай тэнхим, төвийн 1-ээс доошгүй багш судлаачийг гүйцэтгэгчээр оролцуулж болно.

4.6. Хүрээлэнгийн эрдэмтэд, судлаачдын эрдэм шинжилгээ, судалгааны бүтээлийн мэдээллийг жил бүрийн 6 дугаар сарын 10, 12 дугаар сарын 10-ны дотор гарган ЭШИХ-т хүргүүлнэ.

ТАВ. БҮРЭЛДЭХҮҮН СУРГУУЛИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

5.1. Бүрэлдэхүүн сургуулийн эрдэм шинжилгээ, судалгаа, инновацийн үйл ажиллагааг эрдэм шинжилгээ, сургалтын албаны дарга хариуцаж, тухайн сургуулийн захирлын өмнө хариуцлага хүлээнэ.

5.2. Бүрэлдэхүүн сургуулийн эрдэм шинжилгээ, сургалтын албаны дарга нь ажлын байрны тодорхойлолтод заасан чиг үүргийн дагуу ажиллахаас гадна дараах үйл ажиллагааг хариуцан зохион байгуулж, үр дүнг тооцож ажиллана /Хүснэгт2/.

Хүснэгт 2

Бүрэлдэхүүн сургуулийн эрдэм шинжилгээ, судалгаа боловсруулалтын ажил

№	Үйл ажиллагааны чиглэл	Хугацаа											
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
а/ Бүрэлдэхүүн сургуулийн эрдмийн зөвлөлтэй харилцах асуудлаар													
1	“Бүрэлдэхүүн сургуулийн эрдэм шинжилгээ, судалгаа, инновацийг хөгжүүлэх хөтөлбөр” боловсруулж батлуулах, хэрэгжилтийг зохион байгуулах	Төлөвлөгөөний дагуу											
2	Салбарын болон их сургуулийн захиалгат төсөлт ажил, судалгааны даалгавар гүйцэтгэх багийн бүрэлдэхүүнийг томилох, гүйцэтгэлийн явцад хяналт тавих асуудлыг хэлэлцүүлэх			+									
3	Улсын захиалгаар хэрэгжүүлэх төсөлт ажлын захиалгын саналыг хэлэлцүүлж, материалыг протоколын хамт ЭШИХ-т хүргүүлэх									+			
4	Салбарын захиалгат судалгааны ажлын даалгаврын төслийг хэлэлцүүлж, ЭШИХ-т хүргүүлэх									+			
5	Эрдэм шинжилгээний шилдэг бүтээлд нэр дэвшиж буй бүтээлийг хэлэлцүүлж, материалыг протоколын хамт ЭШИХ-т хүргүүлэх									+			
6	Улс, салбар, их сургуулийн захиалгат төсөлт ажил, судалгааны даалгаврын явцын болон эцсийн тайланг бүрэлдэхүүн сургуулийн эрдмийн зөвлөлөөр хэлэлцүүлж, материалыг протоколын хамт ЭШИХ-т хүргүүлэх				+						+		

9	Тэргүүний судлаач багш шалгаруулах зар гаргах, шалгаруулалтыг явуулах	+									+					
10	Эрдэм шинжилгээ, судалгааны тэргүүлэх чиглэлийн хүрээнд улс/салбарын хэмжээний ЭШХ жилд 2-оос доошгүйг зохион байгуулах												+			
11	Тэнхимийн багш судлаач, суралцагчдын ЭШХ-д оролцож үнэлэлт, дүгнэлт өгөх		+	+												
12	Багш судлаач, сонсогч, оюутны эрдэм шинжилгээний бүтээлийн үзэсгэлэн гаргах	Тухай бүрт														
13	Багшлах бүрэлдэхүүнд докторын зэрэгтэй багшийн эзлэх хувийг 20-иос дээш хувьтай байлгах, жил бүр өссөн үзүүлэлттэй байлгах	+												+		
14	Жилд 1-ээс доошгүй ЭШ-ний өгүүллийг гадаадын IF, ISSN бүртгэлтэй сэтгүүлд нийтлүүлэх ажлыг хариуцан зохион байгуулах	+	+	+	+								+	+	+	+
15	Бүрэлдэхүүн сургуулийн эрдмийн бага чуулган зохион байгуулах				+											
16	Багш судлаачийн "Б" цагийн тооцоог хянаж баталгаажуулах													+		
17	Тэнхимийн эрдэм шинжилгээ, судалгаа, инновацийн бүтээлийн мэдээллийг нэгтгэж, дүнг ЭШИХ-т ирүүлэх														+	
18	Багш судлаач, суралцагчдын эрдэм шинжилгээний бүтээлийн мэдээллийн сан бүрдүүлэх, баяжилт хийх														+	
19	Бүрэлдэхүүн сургуулийн эрдэм шинжилгээний ажлын мэдээ, мэдээллийг www.mndu.gov.mn цахим хуудсанд байршуулж, нийтийн хүртээл болгох	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	

ЗУРГАА. ТЭНХИМИЙН ЭРДЭМ ШИНЖИЛГЭЭ, СУДАЛГАА БОЛОВСРУУЛАЛТЫН АЖИЛ

6.1. Бүрэлдэхүүн сургуулийн мэргэжлийн тэнхим, төв нь их сургуулийн эрдэм шинжилгээ, судалгаа, инновацийн үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх, судалгаа-сургалтын холбоог бэхжүүлэх үндсэн нэгж байна.

3	Залуу багш судлаачдад зориулсан “Судалгааны арга зүй” сэдэвт цуврал сургалтад багш судлаачдыг хамруулах	+	+	+	+	+					+	+	+			
4	Багш судлаачдад эрдэм шинжилгээ, судалгаа, инновацийн чиглэлээр сургалт зохион байгуулах			+	+	+	+						+	+	+	
5	Залуу багш судлаачдыг туршлагатай багш нарыг дагалдуулан ажиллуулах үйл ажиллагааны чиглэл гаргаж, үр дүнг тооцох	+					+					+				
6	Багш судлаачдын судалгааны ажлын явцыг хэлэлцэх график төлөвлөгөө гаргаж хэрэгжүүлэх				+			+				+			+	
7	Магистрын сургалтыг зохион байгуулах				+	+	+						+	+	+	
8	Улсын захиалгаар хэрэгжүүлэх төсөлт ажлын захиалгын санал боловсруулах				+	+	+	+								
9	Батлан хамгаалах салбарын болон их сургуулийн захиалгаар хийх судалгааны ажлын даалгаврын төсөл боловсруулах				+	+	+	+								
10	Багш судлаачдаас хийж гүйцэтгэх эрдэм шинжилгээ, инновацийн бүтээлийн жагсаалт гаргаж, жилд 1-ээс доошгүй шинэ бүтээл, шинэ технологи бий болгох	+	+	+	+	+						+	+	+		
11	2 жил тутамд 1-ээс доошгүй бүтээлд оюуны өмчийн гэрчилгээ, патент авах ажлыг зохион байгуулах	Тусгай төлөвлөгөө гаргаж хэрэгжүүлэх														
12	Тэнхим, төвийн хэмжээнд жилд “Цэргийн шинэчлэл”, “Цац” сэтгүүл, “Соёмбо-БХИС” сонин болон эрдэм шинжилгээний байгууллагаас гаргадаг сэтгүүлд 5-аас доошгүй ЭШ-ний өгүүлэл нийтлүүлж, 1-ээс доошгүй хөтөч сурах бичиг, 2-оос доошгүй гарын авлага гаргах ажлыг зохион байгуулах	+	+	+	+	+	+						+	+	+	+
13	Тэргүүний судлаач багш шалгаруулах, туршлагыг дэлгэрүүлэх ажил зохион байгуулах	+	+	+								+	+			
14	Эрдэм шинжилгээ, судалгааны тэргүүлэх чиглэлийн хүрээнд улс, салбарын хэмжээний 1-ээс						+						+			

	доошгүй ЭШХ зохион байгуулах												
15	Сурах бичиг, гарын авлага боловсруулах	Төлөвлөгөөний дагуу											
16	Тэнхимийн багш, суралцагчдын ЭШХ зохион байгуулах		+	+									
17	Тэнхим, төвийн дэргэд суралцагчдын ЭШ-ний дугуйлан, клуб хичээллүүлэх	+		+	+	+				+	+	+	+
18	Багш судлаач, суралцагчдын эрдэм шинжилгээний ажлын мэдээллийн сан бүрдүүлэх, баяжилт хийх					+						+	
19	Багш судлаачдын эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажлын үр дүнд үнэлгээ өгөх					+							+
20	Тэнхимийн эрдэм шинжилгээний ажлын мэдээ, мэдээллийг www.mndu.gov.mn цахим хуудсанд байршуулж, нийтийн хүртээл болгох	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

ДОЛОО. БАГШ СУДЛААЧИЙН ЭРДЭМ ШИНЖИЛГЭЭ, СУДАЛГАА БОЛОВСРУУЛАЛТЫН АЖИЛ

7.1. Багшийн эрдэм шинжилгээ, судалгаа боловсруулалтын ажилд олон улс, улс, салбарын хэмжээний эрдэм шинжилгээний хуралд илтгэл хэлэлцүүлэх, дотоод, гадаадын эрдэм шинжилгээний сэтгүүлд өгүүлэл нийтлүүлэх, хамтарсан судалгаа, төсөлт ажилд оролцох, нэг сэдэвт бүтээл, сурах бичиг, гарын авлага туурвих, орчуулах, шинэ бүтээл, технологи бий болгох, суралцагчийн эрдэм шинжилгээний ажил удирдах зэрэг ажлууд хамаарна.

7.2. Багш судлаач нь эрдэм шинжилгээ, судалгаа боловсруулалтын ажлын чиглэлээр өөрийгөө хөгжүүлэх төлөвлөгөөтэй байна.

7.3. Багш судлаачид нь тэнхимийн судалгааны ажлын тэргүүлэх чиглэлтэй уялдан судалгаа, туршилт, төсөлт ажлыг бие дааж болон “судалгааны баг”-аар гүйцэтгэнэ.

7.4. Багш бүр өөрийн мэргэжилтэй уялдан судалгааны ажлын 1-3 ерөнхий чиглэлтэй байж, түүгээр мэргэших зорилготой ажиллана. Судалгааны ажлыг график, төлөвлөгөөний дагуу тасралтгүй явуулна.

7.5. Багш судлаачийн нэг хичээлийн жилд гүйцэтгэх судалгаа, боловсруулалтын ажлын ачааллыг багшийн албан тушаалын шатлалаар дараах жишгийг баримтална /Хүснэгт4/.

Хүснэгт 4.

Багш судлаачийн эрдэм шинжилгээ, судалгаа боловсруулалтын ажлын жишиг ачаалал

Эрдэм шинжилгээний бүтээл	Багшийн шатлал				
	Профес-сор	Дэд профес-сор	Ахлах багш	Багш	Дадлага жигч багш
Төсөлт ажил: -Улсын захиалгат	1-ээс доошгүй	1-ээс доошгүй	1-ээс доошгүй	1-ээс доошгүй	

-БХЯ, ЗХЖШ-ын захиалгат -ҮБХИС-ийн захиалгат					1
Хамтарсан судалгаа: -Гадаадын хамтарсан судалгаа -Дотоодын их сургууль, бусад байгууллагатай хамтарсан	1	1	1-ээс доошгүй	1-ээс доошгүй	
Эрдэм шинжилгээний хурал: -Олон улс /гадаадад болсон ЭШХ-д илтгэл хэлэлцүүлсэн/ -Олон улс /дотоодод болсон ЭШХ-д илтгэл хэлэлцүүлсэн/ -Улс, салбар -ҮБХИС -Тэнхим	1 1 1	1 1 1	1 1 1	1 1 1	1 1 1
Эрдэм шинжилгээний өгүүлэл: -Гадаадын сэтгүүлд -ОУ-ын ЭШХ-ын эмхэтгэлд -Дотоодын мэргэжлийн сэтгүүлд -Улс, салбарын ЭШХ-ын эмхэтгэлд -Салбарын мэргэжлийн сэтгүүлд -ҮБХИС-иас гаргаж буй сэтгүүлд -ҮБХИС-ийн бүрэлдэхүүн сургуулийн сэтгүүлд	1 1 1	1 1 1	1 1 1	1 1 1 1	1 1 1
Нэг сэдэвт бүтээл, монограф	2 жилд 1 бүтээл	2 жилд 1 бүтээл	2 жилд 1 бүтээл		
Багш судлаач эрдэм шинжилгээний бүтээлийн үзэсгэлэн, уралдаан: -Олон улс -Улс, салбар -ҮБХИС -Бүрэлдэхүүн сургуульд	2 жилд 1 уд. 1	1 1			
Үр дүн нь үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд нэвтэрсэн судалгаа/шинэ бүтээл, технологи: -Улс, салбарын хэмжээнд -ҮБХИС-ийн хэмжээнд -Бүрэлдэхүүн сургуулийн хэмжээнд	1	1	1	1	1

Бүтээлд патент, зохиогчийн эрх авах	2 жилд 1 УД.	2 жилд 1 УД.	2 жилд 1 УД.	.	
Ном, сурах бичиг, гарын авлага туурвих -Сургалтын үндсэн сурах бичиг -Хөтөч сурах бичиг -Гарын авлага -Орчуулсан ном, сурах бичиг -Орчуулсан гарын авлага -Хянан тохиолдуулсан бүтээл	1 1 2 жилд 1	1 1 2 жилд 1	1	1	1
Суралцагчдын ЭША удирдах: -Докторын диссертац -Магистрын ажил -Бакалаврын диплом -Шүүмж	1-ээс доошгүй	1-ээс доошгүй	2-оос доошгүй	2-оос доошгүй	
Эрдэм шинжилгээний хурлын илтгэл удирдах: -Олон улс -Улс, салбар -ҮБХИС -Бүрэлдэхүүн сургууль -Тэнхим	2-оос доошгүй	2-оос доошгүй	2-оос доошгүй	1 1	1 1
Эрдэм шинжилгээний бүтээлийн үзэсгэлэн, уралдаанд суралцагчдыг удирдаж оролцуулах: -Олон улс -Улс, салбар -ҮБХИС -Бүрэлдэхүүн сургууль	1-ээс доошгүй бүтээл	1-ээс доошгүй бүтээл	1-ээс доошгүй бүтээл	1-ээс доошгүй бүтээл	1 1
Гарын шавьтай болох	2-оос доошгүй	2-оос доошгүй	2-оос доошгүй	2-оос доошгүй	
Дугуйлан клуб хичээллүүлэх, удирдах /хамтарч болон бие дааж/	1	1	1	1	1

7.6. Багш судлаач нь дээрх жишиг ачааллыг бүгдийг нэг дор нэгэн зэрэг биелүүлэх боломжгүй бөгөөд дээрх үйл ажиллагаанаас сонгож хэрэгжүүлнэ.

7.7. Багш судлаач бүр "БХИС-ийн профессор, багш нарын ажлын гүйцэтгэлийг кредитээр тооцож, үнэлэх журам"-д заасан албан тушаалын шатлалд харгалзах "Б" цагийн кредитийг биелүүлсэн байна.

НАЙМ. СУРАЛЦАГЧИЙН ЭРДЭМ ШИНЖИЛГЭЭ, СУДАЛГАА БОЛОВСРУУЛАЛТЫН АЖИЛ

8.1. Суралцагчийн эрдэм шинжилгээ, судалгаа боловсруулалтын ажлын зорилго нь суралцагчдын судалгаа, эрдэм шинжилгээний ажлын арга зүй, судалгааны ажил хийх чадвар эзэмшихэд оршино.

8.2. ҮБХИС-ийн суралцагчид нь суралцаж буй боловсролын түвшин, дамжаанаас хамааран эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажлыг хөнгөнөөс хүнд рүү шилжсэн зарчмаар жишиг загвар /Хүснэгт 5/-ын дагуу болон түүнээс давуулан гүйцэтгэж болно. Гүйцэтгэлийн үр дүнгийн талаар бүртгэл, тэмдэглэл хөтөлнө.

Хүснэгт 5.

**СУРАЛЦАГЧИЙН ЭРДЭМ ШИНЖИЛГЭЭ, СУДАЛГАА
БОЛОВСРУУЛАЛТЫН АЖЛЫН ЗУРАГЛАЛ**
а/Докторант, магистрант

Дам жаа	Үйл ажиллагаа	Үр дүн
I.1	-Материал цуглуулах; -Судалгааны өгөгдөлд шинжилгээ хийх; -Судалгааны ерөнхий чиглэлтэй болох.	-Ангийн ажил-2-оос доошгүй -ЭШ-ний илтгэл 1-ээс доошгүйг бичсэн байх
I.2	-Судалгааны ерөнхий чиглэлтэй болох; -Дотоод, гадаад эх сурвалж болон бүтэгдэхүүн, технологийн харьцуулалт, шинжилгээ хийх.	-ЭШ-ний илтгэл, өгүүлэл тус бүр 1-ээс доошгүйг бичих -Реферат 1-ээс доошгүйг бичих
II.1	-Судалгааны сэдвээ эцэслэн томъёолж, батлуулах; -Онолын хэсгийн боловсруулалт хийх.	ЭШ-ний илтгэл, өгүүлэл тус бүр 1-ээс доошгүйг бичих -Реферат 1-ээс доошгүйг бичих
II.2	-Судалгаа, туршилт хийх; -Судалгааны үр дүнг нэгтгэх, шинжилгээ хийх; -Судалгаа, төсөлт ажилд гүйцэтгэгчээр оролцох.	-ЭШ-ний өгүүлэл 1-ээс доошгүй -Судалгааны тайлан 1-ийг бичсэн байх
III.1	-Судалгааны ажил бичих -Их семинарт судалгааны ажлын үр дүнг хэлэлцүүлэх	-ЭШ-ний илтгэл, өгүүлэл тус бүр 1-ээс доошгүйг бичих -Гарын авлага-1-ээс доошгүйг бичсэн байх
III.2	-Төв/тэнхимийн (урьдчилсан) хамгаалалтад орох; -Урьдчилсан хамгаалалтаас өгсөн чиглэл, зөвлөмжийн дагуу дахин боловсруулалт хийх	-ЭШ-ний илтгэл, өгүүлэл тус бүр 2-оос доошгүйг бичих
IV	-Диссертац, магистрын ажил хамгаалах	Диссертац, магистрын ажил

б/Оюутан, сонсогч

Дам жаа	Нийгмийн ухааны чиглэлээр суралцаж байгаа бол	Байгалийн ухаан, техникийн чиглэлээр суралцаж байгаа бол
I	-Сонирхсон сэдвийн хүрээнд материал цуглуулах, судлах; -Мэдээлэл, баримт бичиг, судалгааны материал /статистик тоо баримт, судлаачдын судалгааны үр дүн, хууль эрх зүй г.м/-д шинжилгээ хийх; -Судалгааны аргуудыг багшийн удирдлагын дор бие дааж судлах; -Ангийн ажлын (1-2 хичээлээр) боловсруулалт хийх, хамгаалах.	-Сонирхсон сэдвийн хүрээнд материал цуглуулах, судлах; -Мэдээлэл, баримт бичиг, судалгааны материал /статистик тоо баримт, судлаачдын судалгааны үр дүн г.м/-д шинжилгээ хийх, тооцооллын програм ашиглах; -Судалгааны аргуудыг багшийн удирдлагын дор бие дааж судлах; -Ангийн ажлын (1-2 хичээлээр) боловсруулалт хийх, хамгаалах.

	Үр дүн	
	-Эссэ-2; -Мэдээлэл-3; -Ангийн ажил-1-ээс доошгүйг бичсэн байх.	-Мэдээлэл-3; -Ангийн ажил-2-оос доошгүйг бичсэн байх.
II	-ЭШ-ний дугуйлан, клубт хамрагдах; -Судалгааны ажлын сэдэвтэй болох; -Судалгаа боловсруулалтын ажлын төлөвлөгөө гаргах; -Судалгааны аргачлал боловсруулах; -Багшийн удирдлагын дор судалгаа хийх; -Ангийн ажлын (2-3хичээлээр) боловсруулалт хийх, хамгаалах.	-Мэргэжлийн сонирхсон чиглэлээр судалгаа, туршилтын ажлын сэдвийг сонгох; -Сэдвийн хүрээнд материал цуглуулах, онол, арга зүйг судлах; -Шинэ бүтээл, технологийн шинжилгээ, бүтээгдэхүүний харьцуулалт хийх; -Багшийн удирдлага дор багаар ажиллах.
	Үр дүн	
	-Ангийн ажил-2-оос доошгүй; -ЭШ-ний хурлын илтгэл 2-оос доошгүй.	-Ангийн ажил-2-оос доошгүйг бичих; -ЭШХ-ийн илтгэл 2-оос доошгүйг бичиж хэлэлцүүлэх; -1-ээс доошгүй мэдээлэл бэлтгэж нийтлүүлэх
III	-Багш судлаачийн "судалгааны баг"-т орж ажиллах; -Багшийн удирдлагын дор бие дааж болон хамтарч судалгаа, туршилт хийх, шинэ бүтээл, технологи бий болгох; -Суралцагчдын судалгааны багаар эрдэм шинжилгээний төсөл боловсруулж хэрэгжүүлэх.	-ЭШ-ний дугуйлан, клубт хамрагдах, багаар ажиллах; -Судалгаа, туршилтын төлөвлөгөө гаргах; -Шинэ бүтээл, технологийн инженерийн зураг төсөл, эдийн засгийн тооцоо, үр ашиг зэргийг гаргах; -Багшийн удирдлага дор судалгаа, туршилт хийх
	Үр дүн	
	-Ангийн ажил-2-оос доошгүй; -ЭШ-ний өгүүлэл-2-оос доошгүй; -Шинэ санаа, технологи-1-ээс доошгүй; -Хамтарсан судалгаа-1-ээс доошгүй.	-Шинэ бүтээл, технологи 1-ээс доошгүйг гаргасан байх; -ЭШ-ний илтгэл, өгүүлэл 1-ээс доошгүйг бичсэн байх; -Бүтээлээрээ улс, салбарын уралдаан тэмцээн, үзэсгэлэнд бүтээлээрээ оролцсон байх.
IV	-Дипломын ажил бичих, хамгаалах	-Дипломын ажил бичих, хамгаалах
	Үр дүн	
	-Эрдэм шинжилгээний өгүүлэл, илтгэл тус бүр -1-ээс доошгүй; -Дипломын ажил.	-Эрдэм шинжилгээний өгүүлэл, илтгэл тус бүр -1-ээс доошгүй; -Дипломын ажил.

8.3. Докторант, магистрантын эрдэм шинжилгээ, судалгаа боловсруулалтын ажлын үр дүнг мэргэжлийн тэнхим бүртгэж, ахисан түвшний сургалтын албаны холбогдох мэргэжилтэн хянаж баталгаажуулна. Нэгдсэн үнэлгээг судалгааны ажлын хамгаалалтад ороход танилцуулна.

8.4. Бакалаврын түвшний суралцагчдын эрдэм шинжилгээ, судалгаа боловсруулалтын ажлын үр дүнг ангийн багш бүртгэл хийж, мэргэжлийн тэнхим баталгаажуулна. Сургуулиа төгсөх үед эрдэм шинжилгээний бүтээл туурвисан талаар тодорхойлолтод бичиж тэмдэглэнэ.

8.5. Багш судлаач бүр суралцагчидтай ажилласан тайлан гаргана.

ЕС. ЭРДЭМ ШИНЖИЛГЭЭ, СУДАЛГАА БОЛОВСРУУЛАЛТЫН АЖЛЫНСАНХҮҮЖИЛТ

9.1. ҮБХИС-ийн эрдэм шинжилгээ, судалгаа боловсруулалтын ажлын санхүүжилт дараах эх үүсвэрээс бүрдэнэ. Үүнд:

- Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалт;
- БХЯ-ны төсөвт тусгагдсан санхүүжилт;
- ШУТ-ийн сан;
- ҮБХИС-ийн төсөв;
- Төсөлт, захиалгат ажил, хөтөлбөрийн санхүүжилт;
- Гадаад, дотоодын иргэд, аж ахуйн нэгж байгууллагын хандив;
- Эрдэм шинжилгээ, инновацийн сан;
- Бусад орлогоос бүрдэнэ.

9.2. ҮБХИС-ийн бүрэлдэхүүн сургууль, төв, нийтлэг сургалтын тэнхимийн эрдэм шинжилгээ, судалгаа боловсруулалтын ажлыг хөгжүүлэх дунд хугацааны төлөвлөгөө нь тухайн сургууль, тэнхим, төвийн төсөв боловсруулах үндэслэл болно.

9.3. Их сургуулийн эрдэм шинжилгээ, судалгаа боловсруулалтын ажлын төсөв нь БХЭШХ, ЭШИХ, бүрэлдэхүүн сургуулийн эрдэм шинжилгээ, судалгаа, туршилт, инновацийн төсвөөс бүрдэнэ.

АРАВ. ЭРДЭМ ШИНЖИЛГЭЭ, СУДАЛГАА БОЛОВСРУУЛАЛТЫН АЖЛЫГ ҮНЭЛЖ, ДҮГНЭХ

10.1. ЭШИХ нь их сургуулийн эрдэм шинжилгээ, судалгаа, инновацийн ажлын чиглэлээр хийж гүйцэтгэсэн ажил, үр дүнг оны эцсээр эрдмийн зөвлөлд тайлагнана. Эрдмийн зөвлөл нь их сургуулийн эрдэм шинжилгээ, судалгаа боловсруулалтын ажилд үнэлэлт, дүгнэлт өгнө.

10.2. Бүрэлдэхүүн сургуулийн эрдмийн зөвлөл нь тухайн сургууль, тэнхим тус бүрийн эрдэм шинжилгээ, судалгаа, инновацийн ажлын үр дүнг хичээлийн жилд дэвшүүлсэн зорилго, авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ, хүрсэн үр дүнг үндэслэн үнэлгээ, дүгнэлт өгнө.

10.3. Багш судлаачийн эрдэм шинжилгээ, судалгаа, боловсруулалтын ажилд тэнхим/төвийн дарга хичээлийн жилийн төгсгөлд үнэлгээ, дүгнэлт өгнө. Үнэлгээний шалгуур үзүүлэлт, үнэлгээ өгөх журмыг тэнхимийн багш нарын хурлаар хэлэлцүүлж баталсан байна.

10.4. Суралцагчийн суралцах хугацаандаа туурвисан эрдэм шинжилгээ, судалгаа боловсруулалтын ажлын үр дүнг бүтээл, түүнд өгсөн мэргэжлийн багш нарын үнэлгээ, гаргасан амжилтыг үндэслэн, суралцагчийг төгсөх үед "төгсөгчийн тодорхойлолт"-д бичиж тэмдэглэнэ.

ЭРДЭМ ШИНЖИЛГЭЭ, ИННОВАЦИЙН ХЭЛТЭС

УБХИС-ийн захирлын 2017 оны 12 дугаар сарын 20-ны өдрийн тушаалын хоёрдугаар хавсралт

УБХИС-ИЙН БАГШ СУДЛААЧИЙН ЭРДЭМ ШИНЖИЛГЭЭ, СУДАЛГАА БОЛОВСРУУЛАЛТЫН АЖЛЫН ҮНЭЛГЭЭНИЙ ЖУРАМ

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

- 1.1. Энэхүү журам нь багш судлаачийн албан тушаал, эрдмийн зэрэг дэв, цолны, тухайн шатны удирдах ажилтны ажлын байрны шаардлага хангаж байгаа байдалд үнэлэлт, дүгнэлт өгөхтэй холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.
- 1.2. Үнэлгээ өгөх үйл ажиллагааг УБХИС-ийн захирлын тушаалаар томилогдсон ажлын хэсэг зохион байгуулна. Ажлын хэсэг их сургуулийн захирлын тушаалаар батлагдсан удирдамжийн дагуу үйл ажиллагааг явуулна.
- 1.3. Үнэлгээний дүн нь багш судлаач, тэнхим/төвийн дарга, бүрэлдэхүүн сургуулийн эрдэм шинжилгээ, сургалтын албаны даргыг урамшуулах, дэмжих болон хариуцлага тооцох үндэслэл болно.
- 1.4. Үнэлгээг 2 жил тутамд 1 удаа хичээлийн жилийн төгсгөлд графикийн дагуу зохион байгуулна.

Хоёр. Үнэлгээг зохион байгуулах

- 2.1. Үнэлгээг зохион байгуулахдаа БСШУ-ны сайдын 2011 оны 09 дүгээр тушаалаар батлагдсан “Дээд боловсролын сургалтын байгууллагыг аттестатчилах журам, БХИС-ийн захирлын 2015 оны А/262 дугаар тушаалаар батлагдсан “БХИС-д багш болон эрдэм шинжилгээний ажилтан сонгон шалгаруулах журам”, УБХИС-ийн захирлын 2016 оны А/90 тушаалаар батлагдсан “БХИС-ийн профессор багш нарын ажлын гүйцэтгэлийг кредитээр тооцож, үнэлэх журам” болон бусад эрх зүйн актыг удирдлага болгоно.
- 2.2. Бүрэлдэхүүн сургууль нь тэнхим, багш судлаач бүрээр дараах материалыг бүрдүүлэн, хянан магадалж нэгтгэн эрдэм шинжилгээ хариуцсан нэгжид үнэлгээ хийж эхлэхээс 10 хоногийн өмнө хүргүүлнэ. Үүнд:
  - 2.2.1. Багш судлаачийн ажил байдлын тодорхойлолт. Үүнд: Тодорхойлолтод судалгаа шинжилгээний ажлын арга зүй эзэмших, ур чадвараа дээшлүүлэх талаар гаргасан ахиц, гүйцэтгэсэн судалгаа, төсөлт, захиалгат ажлын үр дүн, чанар, хэвлүүлж нийтлүүлсэн бүтээл /илтгэл, өгүүлэл, ном, сурах бичиг/, оюутан, сонсогчдод эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажлын арга зүй эзэмшүүлэхэд дэмжлэг үзүүлсэн байдал, түүний үр дүн, эрдэм шинжилгээний ажилд төв, тэнхимийн хамт олноос өгсөн үнэлгээ, эрдэм шинжилгээний ажлын гүйцэтгэлийн оноо зэргийг товч тусгана;
  - 2.2.2. Бүтээлийн жагсаалтын баталгаажуулсан хувь;
  - 2.2.3. “УБХИС-ийн багш судлаачийн эрдэм шинжилгээний ажлын шалгуур үзүүлэлт”-ийн дагуу хийсэн өөрийн үнэлгээ /баталгаажуулсан байна/;
  - 2.2.4. Шалгуур үзүүлэлт бүрд харгалзах нотломжуудыг ирүүлсэн байна. Үүнд:
    - 1. Докторын дипломын хуулбар;
    - 2. Төсөлт ажлын гэрээ, тайлан, танилцуулга;
    - 3. Эрдэм шинжилгээний хурлын хөтөлбөр, хэлэлцүүлсэн илтгэл;
    - 4. Нийтлүүлсэн эрдэм шинжилгээний өгүүлэл /эх хувь/;
    - 5. Нэг сэдэвт бүтээл /эх хувь/;

- 6. Шинэ бүтээл, ашигтай загвар, бүтээгдэхүүний загвар, зохиогчийн эрхийн гэрчилгээ /эх хувь/;
  - 7. Үзэсгэлэн, уралдаан, олимпиадад оролцсон, зохион байгуулсан нотломж;
  - 8. Эрдэм шинжилгээний бүтээлээс нь дотоод, гадаадын судлаачдын эшлэл авсан нотломж;
  - 9. Үр дүнг үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд нэвтрүүлж ашиглаж байгаа судалгааны танилцуулга;
  - 10. Шинэ бүтээл, оновчтой санал, тэргүүн туршлага нэвтрүүлсэн товч танилцуулга;
  - 11. Хэвлүүлсэн ном, сурах бичиг, гарын авлага, монограф, боловсруулсан хөтөлбөр, сэтгүүл;
  - 12. Доктор, магистр, бакалаврын судалгааны ажил хамгаалсан хүний овог, нэр, албан тушаал, хамгаалсан огноо, судалгааны сэдэв зэрэг мэдээллийг агуулсан баталгаажуулсан жагсаалт, суралцагчийн эрдэм шинжилгээний хурлын илтгэл, үзэсгэлэн, уралдаан, олимпиадад оролцсон нотломж.
- 2.3. Үнэлгээний ажлын хэсэг ирүүлсэн материалтай танилцаж, шалгуур үзүүлэлтийн дагуу үнэлгээ өгөх, өөрийн үнэлгээтэй харьцуулах ажлыг хийж гүйцэтгэнэ. Комиссын даргаас өгсөн үүрэг даалгаврын дагуу комиссын гишүүд газар дээр нь очиж тодруулах, нэмэлт мэдээлэл авах ажлыг зохион байгуулна.
  - 2.4. Багш судлаач, тэнхим, төв, бүрэлдэхүүн сургуулийн эрдэм шинжилгээ, судалгаа боловсруулалтын ажилд "ҮБХИС-ийн багш судлаачийн эрдэм шинжилгээний ажлын үнэлгээний шалгуур үзүүлэлт"-ээр оноо өгнө /Хүснэгт/.
  - 2.5. Ажлын хэсэг багш судлаачидтай ярилцлага хийнэ.
  - 2.6. Ажлын хэсэг эрдэм шинжилгээний ажлын үр дүнд шинжилгээ хийх, санал зөвлөмж боловсруулах, тайлан бичих ажлыг зохион байгуулна.
  - 2.7. Бүрэлдэхүүн сургууль, тэнхим/төвийн эрдэм шинжилгээний ажлыг чанарын болон тоон үзүүлэлтээр шалгаж, үнэлгээ өгнө.
  - 2.8. Эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажлын чанарын үзүүлэлт нь ямар хэрэгцээ шаардлага, үндэслэл, судалгаа дээр тулгуурлан, ямар арга хэмжээ авч хэрэгжүүлсэн, ямар үр дүнд хүрсэн гэсэн зарчимд тулгуурлана.
  - 2.9. Тоон үзүүлэлт нь "ҮБХИС-ийн эрдэм шинжилгээний ажлын шалгуур үзүүлэлт"-ийн дагуу багш бүрийн бүтээлийн тооны нийлбэрээр, бүрэлдэхүүн сургуулийн эрдэм шинжилгээний ажлын тоон үзүүлэлт тэнхимүүдийн бүтээлийн нийлбэрээр тус тус гарна.
  - 2.10. Бүрэлдэхүүн сургууль, тэнхим/төв бүр өөрийн үнэлгээний тайлан бичнэ.
  - 2.11. Бүрэлдэхүүн сургууль, тэнхим/төвийн үнэлгээ нь "багшийг үнэлэх түвшин"-тэй адил төстэй түвшинтэй байна.

Гурав. Үнэлгээний дүн гаргах

- 3.1. ҮБХИС-ийн багш судлаачийн эрдэм шинжилгээ, судалгаа боловсруулалтын ажлыг оноогоор үнэлэх бөгөөд авбал зохих оноо нь багшийн шатлал(профессор, дэд профессор, ахлах багш, багш, дадлагажигч багш) бүрээр ялгавартай байна /"Үнэлгээ өгөх оноо" хэсгээс харна уу/.
- 3.2. Багш судлаачийн цуглуулсан нийт оноо нь шалгуур үзүүлэлт бүрээр цуглуулсан онооны нийлбэр байна.
- 3.3. Авбал зохих онооны 90%-иас дээш оноо авсанбол "Хангалттай сайн", 80-89%-ийг авсанбол "Хангалттай", 70-79%-ийг авсан бол "Дундаж", 60-69%-ийг

авсан бол "Дундажаас доогуур", 59 ба түүнээс доош хувьтай бол "Хангалтгүй" гэсэн үнэлгээгээр үнэлнэ.

- 3.4. Хоёр үнэлгээний хоорондох хугацаанд докторын зэрэг хамгаалбал тухайн үнэлгээгээр шууд "Хангалттай сайн" үнэлгээг өгнө.
- 3.5. Ажлын хэсэг үнэлгээний дүнг багш судлаач, тэнхим/төв, бүрэлдэхүүн сургууль тус бүрт танилцуулж баталгаажуулна.
- 3.5. Ажлын хэсгийн дарга эрдэм шинжилгээ, судалгаа боловсруулалтын ажилд өгсөн үнэлгээг их сургуулийн захирал болон ҮБХИС-ийн эрдмийн зөвлөлд тайлагнана.
- 3.7. Үнэлгээний дүн болон эрдмийн зөвлөлийн шийдвэрийг үндэслэн ҮБХИС-ийн захирал шийдвэр гаргана.

_____ о О о _____

**ҮБХИС-ИЙН БАГШ СУДЛААЧИЙН ЭРДЭМ ШИНЖИЛГЭЭ, СУДАЛГАА
БОЛОВСРУУЛАЛТЫН АЖЛЫН ҮНЭЛГЭЭНИЙ ШАЛГУУР ҮЗҮҮЛЭЛТ**

№	Үйл ажиллагаа	Харгалзах жишиг оноо	Тайлбар
1.	Төсөлт ажил: -Улсын захиалгат -БХЯ, ЗХЖШ-ын захиалгат -ҮБХИС-ийн захиалгат	30; 25 25;20 20;10	-Төсөлт ажлын удирдагч, гүйцэтгэгч гэсэн 2 үзүүлэлтээр явцыг харгалзан үнэлнэ. -Тайланг хүлээлгэж өгсөн үед бүтэн оноог өгнө.
2.	Хамтарсан судалгаа: -Олон улсын хамтарсан судалгаа -Дотоодын их сургууль, бусад байгууллагатай хамтарсан	30;25 20;12	-Судалгааны ажлын удирдагч, гүйцэтгэгч гэсэн 2 үзүүлэлтээр явцыг харгалзан үнэлнэ. -Судалгааны ажлын тайланг хүлээлгэж өгсөн үед бүтэн оноог өгнө.
3.	Эрдэм шинжилгээний хурал: -Олон улс /гадаадад болсон ЭШХ-д илтгэл хэлэлцүүлсэн/ -Олон улс /дотоодод болсон ЭШХ-д илтгэл хэлэлцүүлсэн/ -Улс, салбар -ҮБХИС -Бүрэлдэхүүн сургууль -Тэнхим	30 25 20 15 10 8	-Олон улсын ЭШХ-д 5-аас доошгүй орон оролцсон тохиолдолд; -Улс, салбарын хэмжээний ЭШХ-д 3-аас доошгүй байгууллагын төлөөлөгч оролцсон үед; -ҮБХИС-ийн хэмжээнд зарлагдсан ЭШХ болон эрдмийн их чуулганд хэлэлцүүлсэн илтгэлд; -Тэнхимд хэлэлцүүлсэн илтгэл нь эхний 2 байрт шалгарсан үед бүтэн оноог тус тус өгнө.
4.	Эрдэм шинжилгээний өгүүлэл: -Гадаадын сэтгүүлд -ОУ-ын ЭШХ-ын эмхэтгэлд -Дотоодын мэргэжлийн сэтгүүлд -Улс, салбарын ЭШХ-ын эмхэтгэлд -Салбарын мэргэжлийн сэтгүүлд -ҮБХИС-иас гаргаж буй сэтгүүлд -Бүрэлдэхүүн сургуулийн сэтгүүлд	30 25 20 15 15 10 8	-Гадаадын сэтгүүл нь IF, ISSN бүртгэлтэй үед бүтэн оноог өгөх бөгөөд ЭШ-ний ажлаар "хангалттай сайн" үнэлэгдэх давуу тал болно. -Дотоодын мэргэжлийн сэтгүүл нь олон улсын индекстэй байна.
5.	Нэг сэдэвт бүтээл, монограф	30	Бүрэн дуусаагүй тохиолдолд явцын байдалд үнэлгээ өгч болно.
6.	Багш судлаач эрдэм шинжилгээний бүтээлийн үзэсгэлэн, уралдаанд оролцсон байдал: -Олон улс -Улс, салбар -ҮБХИС -Бүрэлдэхүүн сургуульд	30 20 15 10	-Олон улс, улс, салбар, ҮБХИС, бүрэлдэхүүн сургуулийн хэмжээнд эхний байруудад орсон бол бүтэн оноог өгнө. -Бусад тохиолдолд оролцоогоор үнэлгээ өгнө.
7.	Бүтээлээс нь эшлэл татсан эрдэмтэн, судлаачид:		-Гадаад, дотоодын эрдэмтэд, судлаачид бүтээлдээ эшлэл

	-Гадаадад -Дотоодод	20 15	татсан бол эшлэл тус бүрд оноог өгнө. -Энд нэг сэдэвт бүтээл, эрдэм шинжилгээний өгүүлэл, докторын диссертац, магистрын ажилд авсан эшлэлийг тооцно.
8.	Үр дүн нь үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд нэвтэрсэн судалгаа: -Улс, салбарын хэмжээнд -ҮБХИС-ийн хэмжээнд -Бүрэлдэхүүн сургуулийн хэмжээнд	20 15 10	Үр дүн нь үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд нэвтэрч үр дүнгээ өгч хэлсэн бол бүтэн оноог өгнө.
9.	Патент, зохиогчийн эрх авсан бүтээл	20	Патент, зохиогчийн эрх, ашигтай загварын гэрчилгээ гарсан тохиолдолд бүтэн оноог өгнө.
10.	Ном, сурах бичиг, гарын авлага туурвисан байдал: -Сургалтын үндсэн сурах бичиг -Хөтөч сурах бичиг -Гарын авлага -Орчуулсан ном, сурах бичиг -Орчуулсан гарын авлага -Хянан тохиолдуулсан бүтээл	20 15 10 20 15 10	Бүтээл нь гарч эдийн засгийн эргэлтэд орсон бол бүтэн оноог өгнө.
11.	Суралцагчдын ЭША удирдсан байдал: -Докторын диссертац -Магистрын ажил -Бакалаврын диплом -Шүүмж	15 10 8 5	-Зөвхөн удирдаж хамгаалуулсан тохиолдолд харгалзах бүтэн оноог өгнө. -Явцад оноо өгөх боломжгүй.
12.	Эрдэм шинжилгээний хурлын илтгэл удирдсан байдал: -Олон улс -Улс, салбар -ҮБХИС -Бүрэлдэхүүн сургууль -Тэнхим	20 15 10 8 6	-Эрдэм шинжилгээний хурлын илтгэлийг суралцагч биеэр хэлэлцүүлж, хэлэлцүүлсэн илтгэл эхний байруудад орсон тохиолдолд харгалзах бүтэн оноог өгнө. -ЭШХ-уудад илтгэл хэлэлцүүлж оролцсон тохиолдолд 15;10;8;6;3 гэсэн оноог харгалзан өгнө.
13.	Эрдэм шинжилгээний бүтээлийн үзэсгэлэн, уралдаанд суралцагчдыг удирдаж оролцуулсан байдал: -Олон улс -Улс, салбар -ҮБХИС -Бүрэлдэхүүн сургууль	20 15 10 8	-Үзэсгэлэн, уралдаанд амжилттай оролцож эхний байруудыг эзэлсэн бол харгалзах бүтэн оноог өгнө. -Эхний байр эзлээгүй ч бүтээлээр оролцсон тохиолдолд 15;10;8;5гэсэн оноог жишиг дээд оноо болгон өгнө.

Үнэлгээ өгөх оноо:

Үнэлгээ	Албан тушаалын зэрэглэл, харгалзах оноо				
	Профес- сор	Дэд профес- сор	Ахлах багш	Багш	Дадлагажигч багш
	260	230	200	150	100
“А” буюу “Хангалттай сайн” /90-100 хувь/	234-өөс дээш	207-оос дээш	180-аас дээш	135-аас дээш	90-ээс дээш
“В” буюу “Хангалттай” /80-89 хувь/	208-233	184-206	160-179	120-134	80-89
“С” буюу “Дундаж” /70-79 хувь/	182-207	161-183	140-159	105-119	70-79
“D” буюу “Дундажаас доогуур” /60-69 хувь/	156-181	138-160	120-139	90-104	60-69
“F” буюу “Хангалтгүй” /59 ба түүнээс доош/	155 ба түүнээс доош	137 ба түүнээс доош	119 ба түүнээс доош	89 ба түүнээс доош	59 ба түүнээс доош

Үнэлэх түвшин:

- “А” буюу “Хангалттай сайн”: Их сургуулийн хэмжээнд уг албан тушаалын багш нараас эрдэм шинжилгээ, судалгаа боловсруулалтын ажлын үр дүнгээр хамгийн сайн түвшний багш нар;
- “В” буюу “Хангалттай”: Их сургуулийн хэмжээнд уг албан тушаалын багш нараас эрдэм шинжилгээ, судалгаа боловсруулалтын ажлын үр дүнгээр сайн түвшний багш нар;
- “С” буюу “Дундаж”: Эрдэм шинжилгээ, судалгаа боловсруулалтын ажлын гүйцэтгэл нь зарим үзүүлэлтээр дутагдалтай боловч мэргэжил, ур чадвараа дээшлүүлэн, дадлага туршлага хуримтлуулан түвшингээ ахиулах боломжтой, дунд түвшний багш нар;
- “D” буюу “Дундажаас доогуур”: Эрдэм шинжилгээ, судалгаа боловсруулалтын ажлын гүйцэтгэл нь зарим үзүүлэлтээр дутагдалтай, мэргэжил, ур чадвараа дээшлүүлэн, дадлага туршлага хуримтлуулан түвшингээ ахиулах шаардлагатай түвшний багш нар;
- “F” буюу “Хангалтгүй”: Эрдэм шинжилгээ, судалгаа боловсруулалтын ажлын гүйцэтгэл нь зохих шаардлага хангаагүй багш нар.

-“Хангалттай сайн”, “Хангалттай” үнэлгээ авсан багш нарт зохих урамшуулал, дэмжлэг үзүүлэх ба энэ асуудлыг ҮБХИС-ийн эрдмийн зөвлөлөөр хэлэлцэж шийдвэрлэнэ.

-“Дундаж, “Дундажаас доогуур” үнэлгээ авсан багш нарт ажлын үзүүлэлтээ сайжруулах зөвлөгөө, хугацаатай даалгавар өгнө.

-“Хангалтгүй” үнэлгээ авсан багшийн хөдөлмөрийн гэрээг цуцлах, эсэх асуудлыг ҮБХИС-ийн эрдмийн зөвлөлөөр хэлэлцэж шийдвэрлэнэ.